

SAMEN SUCCESVOL
ECONOMISCHE AGENDA
UITVOERINGSPROGRAMMA

Samen succesvol

Bollenvelden, strand, zoetwaterplassen en de ligging tussen twee metropolen, maken de Duin- en Bollenstreek uniek. Het is één van de welvarendste en meest aantrekkelijke woonregio's van Nederland. Met trots ontwikkelen ondernemers, onderwijs en overheid deze krachtige regio. Onder de vlag van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek (EADB) werkten zij samen concrete businesscases uit, binnen de thema's Greenport, Toerisme en de nieuwe markten Zorg en Space Tech. Meer over deze businesscases op

www.eadb.nu

ECONOMISCHE AGENDA UITVOERINGSPROGRAMMA

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK IS ÉÉN VAN DE WELVARENDSTE EN MEEST AANTREKKELIJKE WOONREGIO'S, MAAR DE STREEK KAN HAAR ECONOMISCHE POTENTIE NOG VEEL BETER BENUTTEN. IN 2016 PRESENTEERDEN DE GEMEENTEN UIT DE DUIN- EN BOLLENSTREEK DAAROM DE AMBITIE OM ZICH ALS KRACHTIGE ECONOMISCHE REGIO VERDER TE ONTWIKKELEN, ZONDER DAARBIJ IN TE LEVEREN OP WOONAANTREKKELIJKHEID. EEN VISIE OP EEN GEZAMENLIJKE ECONOMISCHE IMPULS WERD IN APRIL/ MEI 2016 DOOR ZES GEMEENTEN BEKRACHTIGD IN DE VISIE EN UITVOERINGSAGENDA VOOR EEN ECONOMISCHE AGENDA.

De gemeenten wilden een uitvoeringsprogramma ontwikkelen dat ook gedragen werd door ondernemers en onderwijsinstellingen. Daarom werkten tien projectgroepen met vertegenwoordiging uit de zogenoemde *triple helix* - het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs - aan het opstellen van businesscases om de uitvoeringsagenda te concretiseren. De projectgroepen werden ondersteund door twee kwartiermakers met grote ervaring en een uitgebreid netwerk dat werd ingezet voor de opgave. Om tot gedragen plannen te komen binnen de projectgroepen, verdiepten de projectgroepleden zich in de belangen en ambities van andere partijen. Elke projectgroep zocht naar ideeën en projecten die op steun konden rekenen van de andere partijen die aan tafel zaten. Ondanks de aanvankelijk verschillende ideeën en werkwijzen, is elke projectgroep erin geslaagd een gezamenlijk plan te presenteren.

Deze plannen werden gevat in elf businesscases, van elke projectgroep één. Ze geven invulling aan de uitvoeringsagenda van 2016 door concreet te maken welke activiteiten worden uitgevoerd, wat de verwachte resultaten van die inspanningen zijn en welke middelen daarvoor nodig zijn. Het merendeel van de businesscases is gericht op een specifieke sector en enkelen zijn meer randvoorwaardelijk van aard. De sectoren waar de businesscases zich op richten, zijn enerzijds de twee economische clusters waarin de Duin-en Bollenstreek van oudsher excelleert (Greenport en Toerisme) en anderzijds twee kansrijke nieuwe sectoren (Space Tech en Zorg).

De elf businesscases die de basis vormen voor dit Uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda zijn:

1. Flower Attraction
2. Gezonde en Energieke regio
 - a. Voeding en gezondheid
 - b. Wellness
 - c. Sport en gezondheid
3. Space Tech
4. Blueport
5. Flower Science
6. Regiomarketing
7. Versnelling herstructurering Greenport
8. Ondernemershuis
9. Verbeteren bereikbaarheid
10. Onderwijs en arbeidsmarkt
11. Unmanned Valley

De businesscases (met eventuele oplegnotities) die door de projectgroepen zijn opgesteld, vormen de uitgangspunten voor de projecten binnen de Economische Agenda. Nadat alle businesscases opgeleverd waren, is nog een inhoudelijke en financiële efficiëncyslag doorgevoerd en is getracht dubbelingen tussen de verschillende businesscases weg te nemen en hiaten te vullen. In deze fase zijn bijvoorbeeld de budgetten van enkele businesscases teruggebracht en zijn Unmanned Valley en het fonds voor startende en innovatieve ondernemers juist toegevoegd. De businesscases zijn beschreven in elf zogenoemde canvassen. In sommige gevallen wijken deze af van de oorspronkelijke businesscases, op basis van voortschrijdend inzicht en de efficiëncyslag. De canvassen zijn opgesteld in samenspraak met de projectgroepen en de bestuurders van de vijf gemeenten. Ze zijn leidend als wordt overgegaan op de uitvoering van de projecten.

LEESWIJZER

Dit uitvoeringsprogramma voor de Economische Agenda van de Duin- en Bollenstreek bestaat uit twee delen. Het eerste deel van deze toelichting is overkoepelend van aard. Dit deel gaat over hoe de individuele businesscases samenhangen en hoe de governance voor het totale uitvoeringsprogramma er uit ziet. Er wordt een financieel overzicht van het gehele programma gepresenteerd, alsmede een toelichting op hoe de kosten tussen de deelnemende gemeenten verdeeld zijn.

Het tweede deel van het uitvoeringsprogramma gaat in op de inhoud van de businesscases. Met behulp van de elf canvassen wordt inzichtelijk wat de doelen, activiteiten, middelen, sturingsindicatoren en begroting voor de verschillende businesscases zijn.

De projectgroepen werkten onafhankelijk van elkaar aan het vinden van gedragen doelen en activiteiten binnen een businesscase. Samen maken die elf businesscases deel uit van een groter geheel: het uitvoeringsprogramma waarmee de economische prestaties van de regio verbeterd gaan worden. De samenhang tussen de businesscases is gevat in een Doelen-Inpanningen-Netwerk (DIN).

Verbeteren van de Econo Duin- en Bollenstreek met behou

Verbeteren Randvoorwaarden

De verbindende identiteit van de Duin- en Bollenstreek is bij 60% van de Nederlandse toeristen bekend in 2021	REGIOMARKETING	Het coördineren en verbinden van marketingactiviteiten	Het ontwikkelen van een krachtig en een eenduidig merk voor de regio	De toeleiding van de regiomarketingopgave naar bestaande organisaties wordt.	€780.000
6% meer banen in de Duin- en Bollenstreek in 2021	ONDERNEMERSHUIS	6 Crossectorale themabijeenkomsten organiseren.	Ontwikkelen crossectorale website voor ondernemers en beantwoorden vragen van ondernemers.	Fonds voor startende en innovatieve ondernemers.	€1.041.000
D&B-streek gemeenten in de top 100 van MKB-vriendelijkste gemeenten en een 8 op ondernemersstevredenheid	ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT	Accountmanagement	Sectoroverstijgende banenmarkt ontwikkelen	Verbinding leggen met het Servicepunt Werk	€400.000
10 matches tussen bedrijven/ kennisinstellingen en					
80 partitipende bedrijven waarvan 20 een SOK hebben met het GO					
Flexibilisering aanbod op arbeidsmarkt					
5% meer ingevulde openstaande vacatures in 2020					
hoger percentage schoolverlaters dat werk vindt in speerpuntsector					
beter aansluiting op arbeidsmarkt					

Versterken Toeristische sector

6% Meer banen in de toeristische sector en uitgave per toerist neemt toe met 5% tov 2018 in de Duin- en Bollenstreek in 2030.	
De groeiende bekendheid van de Duin - en Bollenstreek blijkt uit 5% meer toeristen in 2021 tov 2018.	

FLOWER ATTRACTION		
Vergroten kracht bloemeniconen	Bloembollenmarkt verplaatsen naar dorpscentrum in de streek	Popup borden bij telers over bollen en bloemen

BLUEPORT		
Verdichten van sloepennetwerk en trekvaart	Vaarnetwerk aan Zee positioneren	Zeejachthaven Katwijk ontwikkelen

WELLNESS	
Samenwerking met HtH opzetten om initiatieven te toetsen	Verkrijgen van de status 'Heilzame Regio'

FLOWER ATTRACTION: € 120.000
BLUEPORT: € 300.000
WELLNESS: € 70.000

Versterken Greenport

Economische groei Greenport hoger dan groei tuinbouwcluster nationaal & productiestijging op verbeterde areaal van 20% (€2,3 mln extra).	
Duin -en Bollenstreek nationaal en internationaal imago als slagvaardige, innovatieve en duurzame Greenport.	

VERSNELLING HERSTRUCTURERING	
Analyse herstructureringskansen	Activiteit grondre...

FLOWER SCIENCE	
FS Network	FS To...
FS Brand Strategy	FS L...

GOM: €
FLOWER SCIENCE

omische prestaties van de ud van de woonaantrekkelijkheid

erken nport

Stijging ondernemerstevredenheid naar een 8 over vestigingsplaats in 2021 & 80 ha extra teeltareaal beschikbaar.

2 onderzoeks-projecten, lectoren en practoren op voor Greenport relevante gebieden.

CTURERING GREENPORT

Op gang brengen gebiedsgerichte aanpak

SCIENCE

FS Knowledge
FS Projects

€47.000
NCE: € 750.000

Versterken Tech sector

2500 arbeidsplaatsen op de SPB en 2000 arbeidsplaatsen voor Unmanned Valley in de Duin- en Bollenstreek in 2035.

In 2025 is het High Tech imago van de D&B-streek, bij 60% van de Nederlandse (zakelijke) bezoekers bekend en ontvangt SEC 200.000

100 Space en High Tech vestigers gevestigd Duin- en Bollenstreek in 2025.

5 nieuwe octrooien in 2025.

SPACE (SBP)

Structureel accountmanagement bedrijven	Acquisitie-management	Shared Service Centrum voor Tech bedrijven starten
Bewegwijzering en bereikbaarheid verbeteren	Opzetten innovatiefonds	Opzetten investeringsfonds
Beauty-contest organiseren, Stichting Space Solutions, bebording en OV naar SBP verbeteren en crossmedia marketing verzorgen.		
SPACE EXPERIENCE CENTRE		
Ontwikkelen Space Experience Centre		

UNMANNED VALLEY

Ruimtelijk faciliteren	Creëren ecosysteem	Zorgen voor faciliteiten en voorzieningen	Marketing, acquisitie en communicatie
------------------------	--------------------	---	---------------------------------------

SPACE: €770.000
UMANNED VALLEY: €500.000

Versterken Health Sector

5% meer bezoekers voor de horeca en 10.000 deelnemers vierdaagse in 2021.

Duin- en Bollenstreek bekend als culinair centrum en gezonde regio bij 60% van de Nederlandse toeristen.

VOEDING EN GEZONDHEID- GASTRONOMIE

Organiseren scholencompetitie space & voeding	Samenstellen Tuin van Holland menu	Onderrichten vd horeca over Tuin van Holland historie
Championship Dutch Oven Cooking naar Veldzicht		Leader Programma over duurzame gezonde voeding
Wedstrijd Voedsel van de toekomst	Maken moestuinproject scholen	Maken lesprogramma scholen

VOEDING EN GEZONDHEID - (JOGG)

Organiseren project gezond traktatiebeleid, voorlichting, vignette gezonde school, gezonde sportkantines, project koken met groenten.

SPORT EN GEZONDHEID

Organiseren vierdaagse Duin- en Bollenstreek	Maken van ondoorbroken routes met sportelementen
--	--

VOEDING EN GEZONDHEID: €177.000
SPORT EN GEZONDHEID: €185.000

DOELEN-INSPANNINGEN-NETWERK (DIN)

Een DIN bestaat uit verschillende lagen. Van boven naar beneden zijn in een DIN ambitie, doelen, sturingsindicatoren (SMART doelen), activiteiten en middelen weergegeven. Bovenaan het DIN staat de ambitie of stip op de horizon geformuleerd. In het DIN wordt deze ambitie vervolgens operationeel gemaakt. Ook worden doelen geformuleerd die zo SMART (specific, measurable, assignable, realistic, time-related) mogelijk zijn. Daaronder staan de activiteiten weergegeven waarmee getracht wordt de SMART doelen te behalen. Onderaan het DIN staan de middelen weergegeven die benodigd zijn om de activiteiten uit te voeren. Het DIN geeft in één beeld overzicht hoe het Uitvoeringsprogramma voor de Economische Agenda eruitziet en hoe de verschillende businesscases zich tot elkaar verhouden.

De algemene ambitie van de Economische Agenda is om de economische prestaties van de streek te verbeteren, met behoud van de woonaantrekkelijkheid. Daarbij wordt ingezet op de versterking van vier sectoren die van belang zijn voor de regio: Toerisme, Greenport, Space Tech en Zorg. Deze sectoren zijn in het DIN te herkennen als vier kolommen. Om te concretiseren hoe deze sectoren versterkt kunnen worden, is getracht SMART doelen te formuleren voor elke sector. Deze doelen hebben over het algemeen betrekking op werkgelegenheid, kennis en innovatie, bekendheid en de ondernemerstevredenheid.

Van belang is hoe de streek er nú voor staat op de indicatoren die in het DIN staan opgenomen. Dat wordt op dit moment in beeld gebracht met behulp van een nulmeting. Tijdens de nulmeting wordt ook gekeken of daadwerkelijk te sturen is op de doelen uit het DIN (is er bijvoorbeeld data voor beschikbaar?). Ook worden de doelen nog aangescherpt als dat nodig is. De meting wordt halverwege het programma en bij het eindigen van het programma nog eens uitgevoerd. Met behulp van de nulmeting en de SMART doelen uit het DIN, kunnen de Economic Board en de gemeenten inzicht krijgen in de effecten van de investeringen uit de agenda.

GOVERNANCE

Het invullen van de governance voor de Economische Agenda vond plaats in gesprek met vertegenwoordigers van overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen. Doel was om een passende vorm te vinden waarin de samenwerking binnen de triple helix zo optimaal mogelijk vorm krijgt en die leidt tot een betere ondersteuning van de economie in de streek. In navolging van het raadsvoorstel over de governance van de Economische Agenda (dat voor de zomer aan de gemeenteraden van de gemeenten is voorgelegd), wordt onderscheid gemaakt tussen strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau opereert de Economic Board, op operationeel niveau worden de businesscases uitgevoerd door projectteams met projecteigenaren. Als schakel tussen de Economic Board en de projectteams is op tactisch niveau de aanjager of programmadirecteur actief.

Stichting Economic Board

Op strategisch niveau wordt een Economic Board ingesteld waarin de triple helix is vertegenwoordigd. De Economic Board zet de koers uit van de Economische Agenda, overziet het geheel, zorgt voor afstemming en draagt nieuwe businesscases aan. Het is gewenst dat de sturing van het uitvoeringsprogramma plaatsvindt vanuit de triple helix-gedachte. Daarom is het van belang een duidelijke keuze te maken waar de verantwoordelijkheid wordt gelegd voor de besteding van het door de gemeenten beschikbaar te stellen budget voor de businesscases en de governance van de Economische Agenda. Sturing vanuit de gedachte van triple helix betekent dat de Economic Board deze verantwoordelijkheid krijgt in plaats van het Bestuurlijk Overleg van de portefeuillehouders van Economische Zaken. Daarom is het noodzakelijk om voor de Economic Board een stichting op te richten. De gemeenten sluiten een exploitatieovereenkomst met deze stichting Economic Board voor de besteding van de gemeentelijke middelen. In de overeenkomst wordt een aantal randvoorwaarden opgenomen. Voor de leden van de Economic Board is een beperkte bezoldiging voorzien met uitzondering van de vertegenwoordigers namens de gemeente.

Doel en taken stichting Economic Board

Het doel van de stichting kan als volgt worden omschreven:

Het versterken van de economische prestaties van de Bollenstreek met behoud van de woonaantrekkelijkheid.

Dit gebeurt door het versterken en stimuleren van de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen op de sectoren Greenport, Toerisme, Zorg en Space Tech en de crossovers daartussen.

De stichting wordt op hoofdlijnen verantwoordelijk voor:

- ▶ Het realiseren van het uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda en daarmee budgethouder van de gemeentelijke middelen en beheerder van het fonds voor startende en innovatieve ondernemers.
- ▶ Het aansturen van het uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda op strategisch niveau.
- ▶ Bijsturen en stopzetten van businesscases als ze onvoldoende bijdragen aan de doelstellingen van de Economische Agenda.
- ▶ Stimuleren en aanjagen van het uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda door besluiten te nemen over nieuwe projecten binnen themagebieden.
- ▶ Onderhouden van het netwerk, leggen van verbindingen en werven van extra middelen en cofinanciering.

Profielschets Economic Board

Het bestuur van de stichting Economic Board bestaat uit 5 tot 7 leden. Deze bestuursleden worden door de gezamenlijke gemeenten benoemd. Binnen het bestuur worden portefeuilles verdeeld op basis van de sectoren van de Economische Agenda met toevoeging van kennis en innovatie, ondernemersklimaat en eventueel arbeidsmarkt. De algemene profielschets voor leden van de Economic Board is als volgt:

- ▶ Affiniteit met de Bollenstreek
- ▶ Beschikken over relevante kennis en/of netwerk
- ▶ Gevoel voor/ervaring met politiek bestuurlijke processen
- ▶ Ondernemers, onderwijs/onderzoek en lokale overheden zijn vertegenwoordigd
- ▶ Bij voorkeur geen persoonlijke bedrijfsbelangen
- ▶ Vermogen tot onafhankelijke oordeelsvorming
- ▶ Beschikken over een helikopterview.

De bestuurlijke betrokkenheid bij de Economic Board wordt verder uitgewerkt. Onderdeel daarvan zijn ook de voorwaarden van de financiering door de gemeenten.

Aanjager/programmadirecteur Economische Agenda

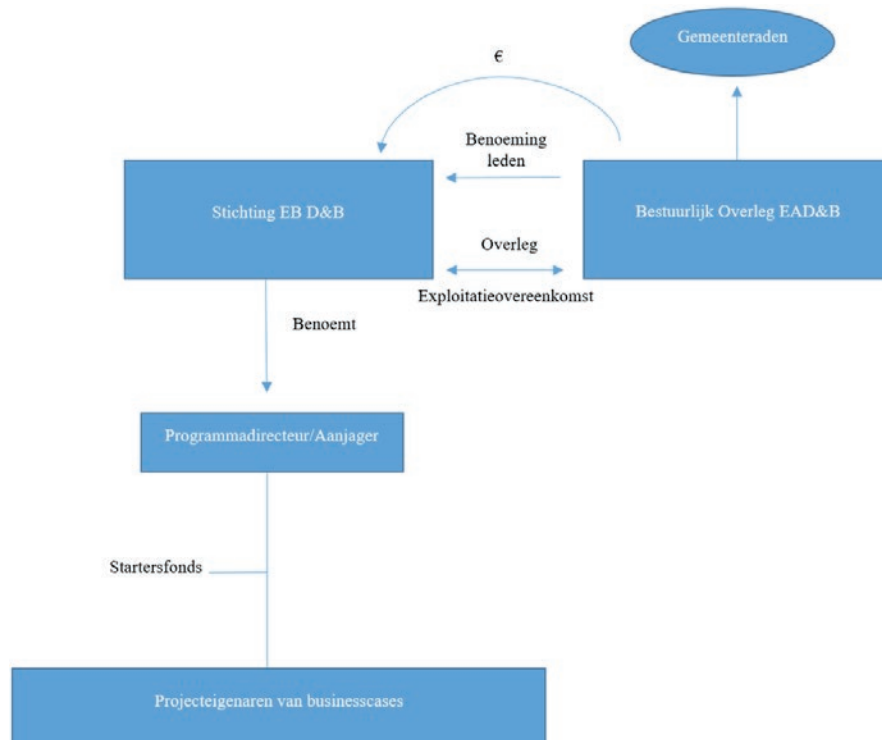
Als schakel tussen het bestuur van de stichting Economic Board wordt een aanjager/programmadirecteur voor het uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda aangesteld. Deze programmadirecteur heeft netwerk in de streek, functioneert op bestuurlijk en directieniveau, spreekt de taal van private en publieke partijen en opereert onafhankelijk. De programmadirecteur zorgt voor samenhang tussen de businesscases, stuurt op het realiseren van de geformuleerde doelstellingen en stimuleert nieuwe businesscases. Verder heeft de programmadirecteur tot taak:

- Contracteren van de projectteams en projecteigenaren van de businesscases.
- Voorbereiden van de besluiten van het bestuur van de stichting Economic Board.
- Rapporteren aan de Economic Board over de voortgang van de businesscases.
- Voorstellen doen aan de Economic Board over de inzet van het fonds voor startende en innovatieve ondernemers.

Projectteams/projecteigenaren

De businesscases worden uitgevoerd op operationeel niveau door een projectteam met een projecteigenaar. Ook hierin werken ondernemers, overheid en onderwijs nauw samen. Zij focussen met de businesscases op concrete doelen, investeren en beheren hun eigen budget en boeken stapsgewijs resultaat. Door de resultaten ontstaat een vliegwieleffect. Dat wordt versterkt door de visie op strategisch niveau en ondersteund door de aanjager/programmadirecteur op tactisch niveau.

Deze governance is schematisch weergegeven in onderstaande afbeelding.

Randvoorwaarden besteding gemeentelijke middelen

De stichting Economic Board sluit een exploitatieovereenkomst met de gemeenten waarin afspraken worden vastgelegd over de aanwending van de gemeentelijke exploitatiebijdrage. De volgende randvoorwaarden worden in ieder geval opgenomen:

- ▶ De stichting Economic Board onderschrijft de doelstellingen en prestatie-indicatoren van het Uitvoeringsprogramma.
- ▶ Betaling van jaarschijven aan de stichting Economic Board op basis van de door het bestuur van de stichting Economic Board vastgestelde begroting.
- ▶ De in het overzicht benoemde bedragen worden gelabeld aan de betreffende businesscases.
- ▶ Gemiddeld vindt 25% cofinanciering plaats op de uitvoering van de agenda en de aangewezen projecten. Indien de Economic Board er niet in slaagt om gemiddeld 25% cofinanciering te verzekeren, kan de Economic Board een aanvraag doen voor extra middelen bij de vijf gemeenten.
- ▶ De stichting Economic Board heeft de verplichting projecteigenaren/projectteams te contracteren voor de uitvoering van de businesscases.
- ▶ De Economic Board kan een percentage cofinanciering vereisen per businesscase, voor het uitkeren van de middelen.
- ▶ De Economic Board overlegt elk halfjaar met het Bestuurlijk Overleg van de portefeuillehouders Economische Zaken over de stand van zaken en voortgang.
- ▶ De stichting Economic Board dient zich te houden aan gemeentelijk aanbestedingsbeleid en regelgeving met betrekking tot staatssteun; en de WNT.
- ▶ De Economic Board heeft het recht om businesscases bij te sturen en stop te zetten wanneer ze onvoldoende bijdragen aan doelstellingen van het uitvoeringsprogramma EADB.
- ▶ Eventuele vrijvallende middelen kunnen door de Economic Board worden aangewend voor financiële bijdragen aan nieuwe businesscases binnen de kaders van de door de gemeenteraden vastgestelde Economische Agenda in 2016.
- ▶ Over elk kalenderjaar legt de stichting Economic Board verantwoording af aan de gemeenten over de bereikte resultaten middels een jaarverslag en jaarrekening inclusief een goedkeurende accountantsverklaring.
- ▶ Beperkte bezoldiging voor de leden van de Economic Board binnen het geraamde budget voor governance.

FINANCIHEEL

De elf businesscases en governance samen zijn geraamd op € 5,724 miljoen euro. De efficiëncyslag die is doorgevoerd op de businesscases is zichtbaar in het fonds voor startende en innovatieve ondernemers. Het bedrag van € 631.000 dat daarvoor in het financieel overzicht staat opgenomen, betreft een investering in een revolverend fonds. Het uitgangspunt voor dit fonds is dus dat de investeringen die vanuit het fonds gedaan worden, ook weer terugvloeien. In dit opzicht wijkt de investering in het fonds af van de andere bedragen die in het financieel overzicht staan opgenomen.

Financieringsoverzicht 2018 tm 2021

Businesscase		Gevraagd budget	
1	Flower Attraction	€	120.000
2	Flower Science	€	750.000
3	Versnelling herstructurering Greenport	€	47.000
4	Gezonde en energieke regio	€	432.000
5	Space Tech	€	770.000
6	Blueport	€	300.000
7	Bereikbaarheid	€	-
8	Ondernemershuis (excl fonds)	€	410.000
	Fonds voor startende en innovatieve ondernemers	€	631.000
9	Onderwijs en Arbeidsmarkt	€	400.000
10	Regiomarketing	€	780.000
11	Governance	€	1.084.000
	Subtotaal	€	5.724.000
12	Unmanned Valley	gefinancierd door Katwijk	
Totaal		€	5.724.000

VERDEELSLEUTEL

Onderstaande tabel geeft weer welke verdeelsleutel voor de totale kosten van de agenda de vijf deelnemende gemeenten overeen zijn gekomen. Per gemeente is tevens een indicatie gegeven van de investering per jaar. De precieze hoogte van dit bedrag per jaar, is echter afhankelijk van de begroting die de Economic Board elk jaar opstelt. Het totaalbedrag staat vast.

Kostenverdeling

		2018		2019		2020		2021		totaal
Hillegom	€	176.429	€	176.429	€	176.429	€	176.429	€	705.716,63
Lisse	€	186.726	€	186.726	€	186.726	€	186.726	€	746.904,78
Noordwijk	€	212.920	€	212.920	€	212.920	€	212.920	€	851.681,66
Noordwijkerhout	€	134.707	€	134.707	€	134.707	€	134.707	€	538.829,06
Teylingen	€	297.251	€	297.251	€	297.251	€	297.251	€	1.189.004,09
Subtotaal	€	1.008.034	€	1.008.034	€	1.008.034	€	1.008.034	€	4.032.136,22
Cofinancieringseis									€	982.712,07
Mogelijke cofinanciering Katwijk									€	709.151,71
Totaal									€	5.724.000,00

De businesscase Unmanned Valley wordt volledig gefinancierd door Katwijk. Daarnaast is een bedrag van € 709.151,71 als ambitie opgenomen voor mogelijke cofinanciering uit Katwijk. De Economic Board is er verder voor verantwoordelijk om €982.712,07 aan andere vormen van cofinanciering te verzekeren om de kosten van het uitvoeringsprogramma te dekken. In totaal worden de vijf gemeenten gevraagd om een bijdrage van €4,032 miljoen voor vier jaar.

2

De elf businesscases die de basis vormen voor dit
Uitvoeringsprogramma van de Economische Agenda zijn:

1. Flower Attraction
2. Gezonde en Energieke regio
 - a. Voeding en gezondheid
 - b. Wellness
 - c. Sport en gezondheid
3. Space Tech
4. Blueport
5. Flower Science
6. Regiomarketing
7. Versnelling herstructurering Greenport
8. Ondernemershuis
9. Verbeteren bereikbaarheid
10. Onderwijs en arbeidsmarkt
11. Unmanned Valley

FLOWER ATTRACTION

‘BLOEMENPRACHT’ IS MISSCHIEN WEL DE STERKSTE ASSOCIATIE DIE DE DUIN- EN BOLLENSTREEK BIJ BEZOEKERS OPROEPT.

De bloementeelt is dan ook al eeuwenlang alom aanwezig. De kleurige velden in het voorjaar zijn wereldberoemd. Dat wordt luister bijgezet door het Bloemencorso Bollenstreek en de Flower Parade Rijnsburg. Zij trekken samen ieder jaar meer dan een miljoen bezoekers. Ook de Keukenhof is een attractie van formaat met jaarlijks meer dan een miljoen bezoekers. Dat is natuurlijk goed voor het toerisme en de economie in de Duin- en Bollenstreek. Maar de bloemenpracht heeft het in zich om nog meer bezoekers te trekken, die door hun bestedingen de economie en werkgelegenheid zullen stimuleren. Om dat te realiseren, is de businesscase Flower Attraction opgericht.

DOELEN

- 1 Vergroten van de kracht van bestaande bloemeniconen
- 2 Jaarrond evenementen rondom bloemen
- 3 Jaarrond bloemen en bollen zichtbaar maken
- 4 Jaarrond vermarkten van bloemen (dit moet een plek krijgen binnen de Businesscase Regiomarketing).

ACTIVITEITEN

Deze businesscase bestaat uit drie verschillende deelprojecten met activiteiten die een eerste invulling geven aan de vier hiervoor geformuleerde doelen:

- Het uitvoeren van een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de bloemencorso's, met aandacht voor de marketingkansen, doelgroepverbreding en meer rendabele verdienmodellen.
- Het uitvoeren van een verkenning naar de mogelijkheid om de bloembollenmarkt in het najaar naar een dorpskern in de Duin- en Bollenstreek te verplaatsen. In de verkenning wordt er aandacht besteed aan een nieuwe formule, een stappenplan voor groei, opties voor een overdekte locatie, financieringsstructuur, organisatiestructuur en communicatie.
- Het ontwerpen, promoten en plaatsen van pop-up borden met uitleg over de bloembollenteelt in relatie tot het landschap. Deze pop-up borden geven informatie over wat er op het land gebeurt, juist ook als de gewassen niet in bloei staan.

COFINANCIERING

- De inzet is om de bloemencorso's samen € 8.000 van het onderzoek te laten betalen.
- De inzet is om de KAVB €15.000 'in kind' en € 5.000 in cash mee te laten betalen.
- Omdat deze bijdragen nog niet vastgelegd zijn, wordt nu het volledig benodigde budget aangevraagd. De Economic Board kan cofinancieringseisen stellen, voor het uitkeren van de budgetten.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

Ambtelijke ondersteuning is gevraagd voor zowel het onderzoek naar de bloemen-corso's als de verkenning naar de verplaatsing van de bloembollenmarkt. Ook bij het project pop-up borden is ambtelijke betrokkenheid vanuit de gemeenten van belang.

VERWACHTE RESULTATEN PER DEELPROJECT

Voor de bloemencorso's is het beoogde resultaat de kwaliteit van een bezoek te verhogen. Door de corso's nieuw elan te geven en breder in te bedden in de streek kan dit bijdragen aan een stijging van bezoekersbestedingen in de regio met 5% in 2030 ten opzichte van 2018.

De bloembollenmarkt moet een markt van allure worden met meer bezoekers. De markt trekt in plaats van de huidige 3000 bezoekers over vijf jaar structureel 10.000 bezoekers.

Het project pop-up borden levert een bijdrage aan de zichtbaarheid van het bollen en bloemen product in de streek en vergroot de betrokkenheid van de bollensector bij de positionering van de streek. Zo kan een bijdrage worden geleverd aan het vergroten van de werkgelegenheid in de toeristische sector met 6% in 2030.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Onderzoek toekomstbestendigheid bloemeniconen	€ 40.000
2 Verkenning verplaatsing bloembollenmarkt	€ 10.000
3 Pop-up borden	€ 70.000
Totaal	€ 120.000

PROJECTEIGENAREN

- De bloemencorso's zijn projecteigenaar van het onderzoek naar de corso's.
- Dorpshart Lisse en Stichting Lisse Marketing zijn in samenwerking met de Keukenhof verantwoordelijk voor de verkenning naar de verplaatsing van de bloembollenmarkt.
- De KAVB is projecteigenaar voor het project pop-up borden.

GEZONDE EN ENERGIEKE REGIO

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK HEEFT BIJZONDERE KWALITEITEN. DOEL VAN DEZE BUSINESSCASE IS DIE IN BEELD TE BRENGEN EN TE VERSTERKEN: DE DUIN- EN BOLLENSTREEK ALS ÉÉN VAN DE VIJF GEZONDSTE REGIO'S TER WERELD. EEN AMBITIEUZE STIP OP DE HORIZON, DIE DRIE TERREINEN SAMENBRENGT: SPORT, VOEDING EN WELLNESS ALS PIJLERS VOOR EEN GEZONDE REGIO.

Dat is goed voor de economie én goed voor de gezondheid van bewoners en bezoekers. Deze businesscase komt tot stand door middel van het werken met 'de blauwe cirkel methodiek'; een samenwerkingsvorm tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen waarbij op basis van gelijkwaardigheid (succesvol) wordt samengewerkt aan een gemeenschappelijke visie. De projectgroep Blauwe Cirkels bereikt haar resultaat door direct verbinding te zoeken binnen partners uit de eigen cirkel of cirkels die aan dezelfde

doelstelling werken vanuit het besef dat door samenwerking resultaten worden geboekt. Deze businesscase bestaat uit drie deelprojecten: Wellness, Voeding en Gezondheid, Sport en Gezondheid.

WELLNESS

➤ In het project Wellness gaat het om je goed en fit voelen. Voor jong en oud en van strand tot Kagerplas. Naast 365 dagen per jaar (kuur)toerisme, gezondheidsbevordering, ontspanning en welzijn, richten we ons ook op revitalisatie en herstel. De historie van Noordwijk als kuuroord en badplaats is een inspiratiebron. In 2017 betekent dit het streven naar het certificaat 'heilzame kustregio' met internationaal erkende predikaten kuurregio en kuurpark.

VOEDING EN GEZONDHEID

- › De Duin- en Bollenstreek heeft een lange historie op het gebied van kruidenteelt, land- en tuinbouw, vlees en visserij. In de Gouden Eeuw stond deze streek bekend als de Tuin van Holland. Met name de kruidenteelt en de land- en tuinbouw zijn in de vergetelheid geraakt terwijl dit juist belangrijke elementen zijn voor een energiek en gezond leven. Het project Voeding brengt historie en toekomst bij elkaar en streeft naar de Duin- en Bollenstreek als culinair gezondste regio van Noordwest-Europa. Hier kun je lekker én gezond eten! Naast gastronomie gaat het erom alle inwoners gezonder en meer betrokken te laten zijn bij een gezonde levensstijl met gezond eten uit eigen regio. Dat is goed voor de economie én voor de gezondheid van bewoners en bezoekers.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

- › Er wordt ambtelijke ondersteuning gevraagd voor alle drie de deelprojecten, op het gebied van facilitering, ondersteuning en vergunningverlening.

SPORT EN GEZONDHEID

- › De Bollenstreek is minder bekend als wandelregio dan Zuid-Limburg of de Veluwe, terwijl onze streek met haar rijke landschap veel te bieden heeft. Er zijn fietspaden en wandelroutes van de zee en duinen tot aan de Kagerplassen. Tijd om de regio beter op de kaart te zetten! Dat doen we met twee goed te realiseren initiatieven die meteen resulteren in winst voor de economie en voor de gezondheid van bewoners en bezoekers:
- het vervolmaken van het netwerk van wandelpaden met goede bewegwijzering en bewegingselementen;
 - het organiseren van een wandelvierdaagse met een route die wandelaars de regio van haar mooiste kant laat zien!

PROJECTEIGENAAR

Voor alle drie de deelprojecten is het bestuur van de Noordwijkse Ondernemersvereniging projecteigenaar.

WELLNESS

ACTIVITEITEN

- Inventarisatie en analyse van de aanwezige (potentiele) ruimtelijke en functionele gebiedskwaliteiten en belevingswaarden.
- Inzicht verkrijgen in noodzakelijke wetenschappelijke analyses (zeewater, dieptegroundwater, klimaat, nog nader te bepalen natuurlijke producten van eigen bodem (t.b.v. ontwikkeling heilzame wellnessproducten/kruiden, duindoorn, etc.). De aan de analyses gekoppelde voorwaarden en financiële en praktische voorwaarden voor de uitvoer.
- Uitwerken business model innovation Hotelschool The Hague. Toegezegde participatie 70 studenten in 4e kwartaal 2017.
- Inzet van internationale experts op het gebied van toepassingen wellness en kuren (Medizinische Gutachten).
- Opstellen notitie met aanbevelingen t.b.v. document "Balneological en Bioclimatic Report" voor de badplaats Noordwijk.
- Site-inspectie vertegenwoordiger kwaliteit ESPA.
- Coördinatie en uitwerking van het vereiste werkdocument en plan van aanpak.

DOELEN

- 1 De Duin- en Bollenstreek wordt een erkende kuuroord (kuuroord en kuurpark).
- 2 Noordwijk krijgt de Internationale badstatus als heilzame regio.
- 3 De regio vergaart bekendheid als revitalisatie en herstel bestemming met de focus op sport en beweging. De Duin- en Bollenstreek staat bekend om de vele (top)sport- accommodaties binnen een natuurlijke omgeving van Nationaal Park niveau (Nationaal Park Hollandse Duinen).
- 4 Nieuwe doelgroepen aantrekken.
- 5 Seizoensverlenging. De meeste sportblessures vallen in de periode van september tot april (bron: cijfers & context/ sportblessures), de dalperiode voor toerisme.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Kuuroord status behalen	€ 70.000
Totaal	€ 70.000

COFINANCIERING

- Kuuroord: Retail, KHN.
- Sportrevalidatie: KHN, Retail, Fysiotherapeuten en sportverenigingen.
- Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor het proces om tot de officiële badstatus te komen, waarbij het onderdeel 'participatie door bedrijfsleven' is opgenomen. Hierin zal tevens het aspect cofinanciering zijn opgenomen. Oplevering van dit plan van aanpak: 2 oktober 2017.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

Deze businesscase draagt bij aan het versterken van de toeristische sector in de regio en aan een grotere bekendheid van de Duin- en Bollenstreek als kuuroord regio. Dat draagt bij aan 5% meer toeristen ten opzichte van 2018 in 2021. Bovendien is de kuuroord bezoeker een andere doelgroep).

De status als kuuroord regio draagt bij aan grotere uitgaven per toerist. In 2030 geeft een toerist 5% meer uit bij een bezoek aan de Duin- en Bollenstreek ten opzichte van 2018. Bovenstaande ontwikkelingen dragen daarnaast bij aan een stijging van de werkgelegenheid in de toeristische sector van 6% ten opzichte van 2018.

Economische spin-off wordt niet alleen gegenereerd in de toeristische sector, maar ook in de zorg, retail etc.

SPORT EN GEZONDHEID

ACTIVITEITEN

De businesscase Sport en Gezondheid bestaat uit twee projecten:

VIERDAAGSE

- Het schrijven van een plan van aanpak voor het organiseren van een vierdaagse in de Duin- en Bollenstreek. De vierdaagse biedt de mogelijkheid aan deelnemers om kennis te maken met alle kenmerkende elementen in de regio: strand, duinen, bloembollen, plassen en steden met mooie musea en historische kernen. In het plan van aanpak is aandacht voor de route, sponsoring, subsidieaanvraag en vergunningverlening.
- Het coördineren en verzorgen van de communicatie en marketing voor de vierdaagse.
- Het opstellen van een veiligheidsplan.

SPORTROUTES

Voor het realiseren van de sportroutes worden de volgende activiteiten voorzien:

- Het in kaart brengen van wandel- en fietsroutes in de regio en bijbehorende fitnessapparaten.
- Een kaart opstellen met de lege plekken in de route.
- Communicatie met de gemeente waarin de geconstateerde gaten liggen.
- Communicatie met sportverenigingen, wandelclubs, de ANWB en andere stakeholders.

COFINANCIERING

- De ambitie is om ondernemers en ondernemersverenigingen voor € 25.000 mee te laten betalen in de vorm van sponsoring. Hierover zijn echter nog geen harde afspraken gemaakt, daarom wordt nu het volledige bedrag voor de businesscase gevraagd. De Economic Board kan besluiten cofinancieringseisen aan de voorkant te stellen, voordat het budget aan de projecteigenaar van deze businesscase beschikbaar wordt gesteld.

DOELEN

- 1 Bewoners en bezoekers maximaal faciliteren in het uitoefenen/beleven van sport.
- 2 Bezoekers aantrekken, oftewel het profileren van de Duin- en Bollenstreek als de plek waar gezondheid, natuurbeleving, sportief bezig zijn en genieten van elkaar en omgeving samenkomt voor een nieuwe doelgroep.
- 3 Het verbinden van de verschillende wandel-, fiets- en vaarroutes door de streek en het toevoegen van sport- en bewegingselementen aan die routes.
- 4 De vierdaagse van de Bollenstreek als regionaal evenement toevoegen als USP (Unique Selling Point) voor de streek.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

- 5% extra omzet in de horecasector in 2021.
- 10.000 deelnemers aan de vierdaagse in 2021.
- € 340.000 aan inkomsten uit deelnametickets, sponsoring, toeristenbelasting en betaalde standplaatsen langs de route in 2021.

DAARNAAST DRAAGT DE BUSINESSCASE BIJ AAN:

- 5% meer bezoekers aan de horeca in de Duin- en Bollenstreek in 2021.
- Bekendheid van de Duin- en Bollenstreek als gezonde (en culinaire) regio bij 60% van de Nederlandse toeristen.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Vierdaagse	€ 120.000
2 Sportroutes	€ 65.000
Totaal	€ 185.000

VOEDING EN GEZONDHEID

ACTIVITEITEN

De businesscase Voeding en Gezondheid bestaat uit twee projecten:

GASTRONOMIE VOLGENS DE TUIN VAN HOLLAND

- › Organiseren van een wedstrijd voor het eten van de toekomst.
- › Samenstellen van Tuin van Holland menu's met topkoks.
- › Onderricht voor de horeca over de Tuin van Holland historie.
- › Finale World Championship Dutch Oven Cooking naar de regio halen.
- › Ontwikkelen en verbeteren van de productie en afzet van duurzame en gezonde lokale producten in het Leader Programma.
- › Deelname aan Project Mission-X: internationale scholencompetitie over voeding en ruimtevaart.
- › Opzetten van een moestuinproject voor scholen.
- › Lesprogramma voor scholen ontwikkelen.

JONGEREN OP GEZOND GEWICHT (JOGG)

De JOGG-aanpak is een aanpak die zich landelijk bewezen heeft en waarbij lokale samenwerkingen tussen publieke en private partijen worden ingezet om jongeren op gezond gewicht te krijgen. Voorbeelden van activiteiten zijn:

- › Het ontwikkelen van traktatiebeleid op scholen.
- › Het ontwikkelen van een voorlichtingsproject 'koken met superchefs'.
- › Het ontwikkelen van een vignet voor gezonde scholen.
- › Het opzetten van een project voor gezonde sportkantines.
- › Het opzetten van een project koken met groenten met de horeca.
- › Bijeenkomsten organiseren met stakeholders in de regio.

DOELEN

- 1 Hogere bewustwording bij bewoners en bezoekers van de Duin- en Bollenstreek creëren over een gezonder en energiekeer leven, vanuit een voedingsperspectief.
- 2 De Duin- en Bollenstreek meer bekend maken als culinaire regio met gezonde streekproducten.
- 3 Nieuwe doelgroepen bezoekers aantrekken.
- 4 Jongeren/jeugd/onderwijs betrekken bij bewustwording gezonde leefstijl en voeding.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

De gemeenten in de Duin- en Bollenstreekregio worden JOGG (jongeren op gezond gewicht) gemeenten in 2020.

Gezondheid op zich heeft al een economische waarde door laag verzuim, hogere prestaties en lagere ziektekosten.

DAARNAAST DRAAGT DEZE BUSINESSCASE BIJ AAN:

De Duin- en Bollenstreek als culinair centrum bekend bij 60% van de Nederlandse toeristen in 2030.

5% meer bezoekers voor de horeca in de Duin- en Bollenstreek in 2030.

COFINANCIERING

- › Het doel is om minstens € 75.000 aan cofinanciering binnen te halen met behulp van het gebiedsprogramma Duin- en Bollenstreek (€ 25.000) en vanuit het Leader Programma 'Healthy Region' (€ 50.000). Deze bedragen zijn echter nog niet met partners vastgelegd. Daarom wordt er nu een aanvraag ingediend voor het volledige bedrag en zal de Economic Board cofinancieringseisen stellen voor het uitgeven van dat budget.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

		Totaal
1	Gastronomie	€ 125.000
2	JOGG	€ 52.000
	Totaal	€ 177.000

SPACE TECH CAMPUS

DE WERELDWIJDE SPACE TECHNOLOGY SECTOR ONTWIKKELDE ZICH DE AFGELOPEN DECENNIA TOT EEN MIJARDEN BUSINESS, WAARBIJ IN HET DAGELIJKS LEVEN TOEGEPASTE PRODUCTEN EN DIENSTEN NIET MEER WEG TE DENKEN ZIJN.

Wel 90 procent van de ideeën uit de space tech wordt ook daarbuiten gebruikt. Denk aan ruimtetechnologie voor het vaststellen van de versheid van producten. Of simulatoren die gebruikt worden in vliegtuigen en Formule 1-wagens. Het space-cluster is de verborgen parel van de Duin- en Bollenstreek. Verborgen, want de spin-off van de sector is niet goed bekend. Wie weet dat space tech over toegepaste producten en diensten gaat? Maar ook: wie weet dat machinefabriek WEST END al menig satelliet de ruimte in heeft geholpen? Misschien is high tech wel een betere naam dan space tech gezien de vele vertakkingen naar andere sectoren.

DE BUSINESSCASE SPACE TECH CAMPUS HELPT DE SECTOR IN HAAR GROEI. DAT GEBEURT IN TWEE APARTE INITIATIEVEN:

1. Doorontwikkeling van het Space Business Park tot een High Tech Cluster op internationaal niveau.
2. Doorontwikkeling van de huidige Space Expo tot een Space Experience centre.

DOELEN

Het Space Business Park groeit uit tot een High Tech Cluster op internationaal niveau dankzij:

1. Nauwere samenwerking op de High Tech Campus.
2. Versterken banden met de kennisinstellingen TUD, TNO etc.
3. Betere facilitering van nieuwe en bestaande bedrijven met geschikt vastgoed en de financiering ervan.
4. Verbeterde bereikbaarheid en zichtbaarheid van de High Tech Campus.
5. Verhoogde en geoptimaliseerde acquisitie in de driehoek.
6. Cross mediale marketing, samenwerking met andere hubs en een regionaal groeifonds.

En de ontwikkeling van een Space Experience Centre (SEC) als onderdeel van de High Tech Campus.

ACTIVITEITEN

VOOR HET SPACE BUSINESSPARK:

- Het aanstellen van een accountmanager en een acquisitiemanager.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid en het opstellen van een businessplan voor een Shared Service Centre (SSC).
- Het opzetten van een investeringsfonds voor vastgoed.
- Het opzetten van een innovatiefonds voor start-ups en doorgroe innovatie.
- De zichtbaarheid van het SBP verbeteren door inzet op bereikbaarheid (OV), bewegwijzering (bebording), handelsmissies, prijsvragen voor start-ups en beauty contests voor lokale champions.
- Tevens wordt het kansrijke initiatief van een Test Centre van De Roovers onderzocht. De Roovers is een techno start-up, gespecialiseerd in vacuüm-technologie in onder meer de ruimtevaartsector.

VOOR HET SPACE EXPERIENCE CENTRE:

- Het uitvoeren van vier deelonderzoeken. De eerste twee onderzoeken richten zich op het concept en de markt voor het Experience Centre. Vervolgens kan onderzocht worden of er een businesscase gebouwd kan worden voor het Experience Centre en hoe financiering eruit zou kunnen zien.

COFINANCIERING

- Voor wat betreft het opstellen van het haalbaarheidsonderzoek of businessplan SSC heeft het Innovation Quarter aangegeven een deel van de kosten te willen dragen.
- Voor wat betreft plankosten investeringsfonds en innovatiefonds wordt een beroep gedaan op het bedrijfsleven, particulieren en financiële instellingen uit de Duin- en Bollenstreek.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

Ambtelijke ondersteuning is in deze businesscase gevraagd voor de optimalisering en facilitering op het gebied van zichtbaarheid en bereikbaarheid, inzetten van netwerk en de begeleiding van subsidieaanvragen.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

In 2030 hebben 100 bedrijven zich gevestigd op de High Tech Campus, met een werkgelegenheid van 2500 arbeidsplaatsen.

In 2030 trekt het Space Experience Centre 200.000 bezoekers per jaar.

DEZE BUSINESSCASE DRAAGT VERDER BIJ AAN:

- Een High Tech imago dat bij 60% van de Nederlandse (zakelijke) bezoekers bekend is.
- Vijf nieuwe octrooien uit het Space Cluster in 2030.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Accountmanagement	€ 70.000
2 Acquisitiemanagement	€ 70.000
3 Haalbaarheidsonderzoek SSC	€ 10.000
4 Plankosten investeringsfonds en innovatiefonds	€ 30.000
5 Zichtbaarheid	€ 420.000
6 Onderzoekskosten SEC	€ 170.000
Totaal	€ 770.000

PROJECTEIGENAREN

- Gemeente Noordwijk gaat, namens de vijf gemeenten, op zoek naar een geschikte projecteigenaar.

BLUEPORT

WATER DOORADERT LETTERLIJK EN FIGUURLIJK DE DUIN- EN BOLLENSTREEK. HET GRENST AAN ZEE, ER LIGGEN UITGESTREKTE PLASSEN, TWEE VAARTEN (LEIDSEVAART/ HAARLEMMER TREKVAART EN DE RINGVAART) EN TAL VAN KLEINERE WATERWEGEN.

Ook figuurlijk is water alom aanwezig. Het gaat dan bijvoorbeeld om watersportbedrijven (jachthavens, verhuur), werven, visserij, bedrijven die transporteren over het water, strandgelegenheden, verblijfsaccommodaties en watergerelateerde horeca. De watersport en waterrecreatie gebonden bedrijven hebben een groot gezamenlijk belang. Toch is de sector versnipperd. De businesscase Blueport omvat daarom het organiseren en samenbrengen van het cluster van aan watersport en waterrecreatie gebonden bedrijven. De Blueport richt zich specifiek op de projecten en samenwerking die het toerisme en de werkgelegenheid een grote impuls kunnen geven.

DOELEN

De economie rond watergebonden bedrijvigheid versterken en de samenwerking van watergebonden bedrijven vergroten door:

- 1 Verdichting van het sloepennetwerk in de Duin- en Bollenstreek, met meerdere verbindingen tussen Ringvaart en Trekvaart.
- 2 De positionering van de regio als Vaarnetwerk aan Zee, waarbij de regio bekendheid vergaart als complete vaarbestemming met stad, strand, plassen en bollen.
- 3 Onderzoek te doen naar de regionale meerwaarde van een zeejachtjaven in Katwijk.

ACTIVITEITEN

- Het opstellen van een Masterplan voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de Trekvaart en omgeving. De verschillende doorsteken naar de Ringvaart worden daarin onderzocht en de keuzes voor de meest gewenste infrastructurele aanpak worden voorbereid. Naast visievorming is er ook aandacht voor de civieltechnische uitwerking van de oplossingen voor de knelpunten op de routes.
- Het opstellen van een positioneringsplan voor de regio als Vaarnetwerk aan Zee, met aandacht voor de productelementen, onderscheidende marktelementen, doelgroepen en communicatiemiddelen. Alsook het ten uitvoering brengen van de marketing zoals deze in het positioneringsplan is beschreven.
- Het uitvoeren van een onderzoek naar de regionale meerwaarde van een Zeejachthaven in Katwijk en impact van een Zeejachthaven op de totale kustregiobeleving.

HET AANSTELLEN VAN EEN COÖRDINATOR DIE:

- De blueport verbindt aan strategische agenda's en investeringsagenda's in de regio - verkent waar bestaande organisaties kunnen helpen bij het realiseren van een next step;
- De uitvoering van de verschillende onderzoeken coördineert;
- goed functionerende netwerken rond blueport organiseert;
- een efficiënte en themagerichte aanpak ontwikkelt voor Blueport.

COFINANCIERING

- Cofinanciering is mogelijk in het onderzoek naar de sloepenvaart en trekvaart vanuit het groen-programma van de D&B-streek en door de provincie Zuid-Holland en Holland Rijnland.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

Voor de uitvoering van de activiteiten in de businesscase Blueport wordt om ambtelijke ondersteuning gevraagd, bijvoorbeeld bij de uitvoering van het onderzoek naar de zeejachthaven en de uitvoering van het masterplan Trekvaart.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

DEZE BUSINESSCASE MOET LEIDEN TOT:

- Minstens twee extra doorsteken naar de Ringvaart tussen Hillegom en Katwijk in 2030.
- De bestedingen per boot per nacht in de Duin- en Bollenstreek worden €100 in 2030.

DAARMEE DRAAGT DEZE BUSINESSCASE BIJ AAN:

- 5% meer toeristen in de Duin- en Bollenstreek in 2021.
- 6% meer banen in de toeristische sector van de Duin- en Bollenstreek in 2030.
- 5% toename van uitgave per toerist in de Duin- en Bollenstreek in 2030.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

		Totaal
1	Masterplan Trekvaart	€ 90.000
2	Positioneringsplan en uitvoering Vaarnetwerk aan Zee	€ 75.000
3	Zeejachthaven Katwijk	€ 75.000
4	Coördinatie	€ 60.000
	Totaal	€ 300.000

PROJECTEIGENAREN

- De Economic Board stelt een coördinator aan voor de businesscase Blueport. Deze coördinator is tevens projecteigenaar

GEMEENTE
HILLEGOM

Gemeente
NOORDWIJK

Katwijk

FLOWER SCIENCE

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK IS ÉÉN VAN DE ZES REGIONALE KERNEN IN HET CONCEPT VAN DE GREENPORTS. DE GREENPORTS ZIJN SPEERPUNT IN HET RUIMTELIJK ECONOMISCHE BELEID VAN RIJK EN PROVINCIE.

De Duin- en Bollenstreek is gespecialiseerd in sierteelt, waarbij het handelscluster in Rijnsburg en de voor de bollenstreek zo kenmerkende bollenteelt en bollenhandel de belangrijkste onderdelen zijn. Maar de focus van de bollensector in onze regio verschuift. Het gaat niet meer alleen om productie en handel. Het vasthouden en ontwikkelen van kennis is economisch en cultureel nu en in de toekomst kansrijker.

De businesscase Flower Science is erop gericht dat de Duin- en Bollenstreek blijvend economische toegevoegde waarde ontwikkelt in de context van Greenport Nederland. Dat doen we door een innovatief onderwijs- en onderzoeksprogramma, door te investeren in netwerken en coalities en door in te spelen op het succes van de Keukenhof. Alleen door onderscheidend te zijn ten opzichte van andere Greenports is behoud en versterking van de economische positie van Greenport Duin- en Bollenstreek mogelijk en scheppen we een gunstig ondernemersklimaat.

DOELEN

- 1 Economische groei door de Greenport Duin- en Bollenstreek onderscheidend te ontwikkelen en positioneren t.o.v. èn in samenhang met andere Greenports
- 2 Een toonaangevend nationaal en internationaal onderwijs- en onderzoeksklimaat met een sterke focus op ondernemersvragen.
- 3 Een sterk organiserend vermogen van (en de financiële impuls voor) de 4 O's in de sierteelt
- 4 Het benutten en stimuleren van de innovatiekracht en creativiteit van de nieuwe generatie.

ACTIVITEITEN

HET FLOWER SCIENCE PROGRAMMA BESTAAT UIT ZES LIJNEN:

- **Flower Science Network:** betreft onder meer maandelijke Flower Science Cafés, ondernemers-excursies, cross-over sessies, een jaarlijks congres en Experts on Tour. Vormt de basis voor bestaande en nieuwe samenwerking.
- **Flower Science Tourism:** uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de toeristische potentie van de Greenport voor ondernemers.
- **Flower Science Knowledge (i.s.m. Groen Onderwijscentrum):** opzetten van een Flower Science Academy, versterken samenwerking wo, hbo en mbo via voor Greenport relevante lectoren en practoren en ontwikkeling van voor deze Greenport relevant studiemateriaal.
- **Flower Science Brand Strategy:** opstellen en uitvoeren van een communicatieplan, inclusief gebruik en inzet van moderne (sociale) media.
- **Flower Science Lobby:** Voor het lobbyprogramma wordt gezorgd voor ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordiging van de Greenport, worden lobbybrieven opgesteld voor de regionale en landelijke politiek en wordt gelobbyd bij onderwijsinstellingen.
- **Flower Science Projects:** Er worden toegepaste onderzoeksprojecten uitgevoerd, waaronder het Topsector-project Het Nieuwe Verwerken, Project Vitale Teelt en New Business met Plantstoffen en Biobased Zuid-Holland.

COFINANCIERING

- Met Flowerscience speelde en speelt de regio in op doelen van de provincie, kennisinstellingen en private partijen. Daarom wordt ingezet op een substantiële aanvullende cofinanciering van deze partijen. Daarnaast heeft Flower Science een aanjaagfunctie voor nieuwe samenwerkingsprojecten. Succesvolle gerealiseerde voorbeelden zijn de projecten Het Nieuwe Verwerken, Vitale Teelt, het Groen Onderwijscentrum en New Business met Plantstoffen.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

- Ambtelijke ondersteuning wordt voor deze businesscase gevraagd.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

- Een onderscheidend imago als slagvaardige, duurzame en innovatieve Greenport. Blijkt uit beleidsbeïnvloeding andere overheden, media-aandacht en mate waarin organisaties ons zien als sterke samenwerkingspartner (# samenwerkingsovereenkomsten).
- Twee nationaal relevante onderzoeksprojecten gericht op economische ontwikkeling of verduurzaming van de Greenport.
- Aantoonbare aandacht van een relevante (groene) kennisinstelling door de aanstelling van 1 lector en 1 practor voor issues die leven bij ondernemers.
- Aantoonbare hogere economische groei van deze Greenport t.o.v. de groei in de sector op nationaal niveau. Focus op sierteelt.
- Ondernemerstevredenheid over vestigingsplaats = 8.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Flower Science Network	€ 180.000
2 Flower Science Tourism	€ 42.000
3 Flower Science Knowledge	€ 174.000
4 Flower Science Brand Strategy	€ 96.000
5 Flower Science Lobby	€ 78.000
6 Flower Science Projects	€ 180.000
Totaal	€ 750.000

PROJECTEIGENAREN

- Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek in oprichting.

REGIOMARKETING

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK IS EEN VEELZIJDIGE REGIO DIE JAARLIJKS MILJOENEN BEZOEKERS TREKT UIT BINNEN- EN BUITENLAND. OM IN TREK TE BLIJVEN, MOET CONTINUE EN STEVIG ENERGIE GESTOPT WORDEN IN PROFESSIONELE 'BRANDING' VAN DE STREEK EN HAAR ECONOMISCHE MOGELIJKHEDEN.

Er zijn natuurlijk al veel partijen druk bezig met het opzetten en uitvoeren van marketingactiviteiten. We zien echter dat er veel versplinterde energie wordt ingezet, waarbij allerlei verschillende beelden van onze regio gecommuniceerd worden. De Economische Agenda is een prachtige kans om de streek gezamenlijk van zijn beste kant te laten zien. De businesscase biedt daarom een visie op de samenwerking aan de positionering van de streek naar buiten toe. Het is niet een inhoudelijke visie op de promotie van de Duin- en Bollenstreek. De inhoud wordt aan professionals overgelaten. Er zijn al vele spontane initiatieven, prille samenwerkingsverbanden en professionele promotors bezig met het vermarkten van de streek. Het programma regiomarketing beoogt niet dit uitstekende werk over te doen. Het richt zich op het positioneren van de streek naar buiten toe en hoe en door wie de output uit andere business cases van de EADB professioneel vermarkt kan worden. Uiteraard in samenspraak met bestaande promotors.

DOELEN

- 1 Regiomarketing van de streek als programma vorm laten geven door professionals vanuit de inhoud, onder aansturing van een professional (programma directeur regiomarketing) op gepaste afstand (publiek/private samenwerking) met mandaat en vanuit inhoud. Op deze manier starten we direct vanuit kracht met de inhoud en zetten we meteen in op waardecreatie.
- 2 Vanuit het Programma Regiomarketing wordt gewerkt aan het heel bewust en krachtig neerzetten van het merk en eenduidige positionering van de regio.
- 3 Verdiepen van de gedeelde identiteit en kracht in de Duin- en Bollenstreek.
- 4 Het komen tot gebundelde regiomarketing op basis van een implementatieplan.
- 5 Complementair aan Noordwijk Marketing.

ACTIVITEITEN

Het aanstellen van een Programmadirecteur Regiomarketing die:

- Met de promotors uit de streek werkt aan het heel bewust en krachtig neerzetten van het merk en eenduidige positionering van de regio.
- De coördinator en verbinder is voor alle marketingactiviteiten die vanuit de businesscases van de Economische Agenda worden uitgevoerd. Businesscases van de Economische Agenda met een marketingbehoefte nemen zelf projectfinanciering mee voor de marketingactiviteiten.
- Toeziet op een leidraad voor de regionale branding in de marketingactiviteiten binnen de verschillende sectoren.
- Marketingbehoeften uit de businesscases naar bestaande professionele promotors leidt, zoals Noordwijk Marketing, Katwijk Marketing, Lisse Marketing, Hillegom Marketing, Warmond aan de Kaag en Leiden Marketing.
- Als gesprekspartner fungeert voor het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen en andere stads- en regiomarketingorganisaties, WestHolland Foreign Investment Agency, Provincie Zuid-Holland en de Economische Programmaraad Zuidvleugel.

COFINANCIERING

- Als doel is in deze businesscase opgenomen dat er toegewerkt wordt naar 50% cofinanciering voor de marketingactiviteiten die vanuit het projectbudget van regiomarketing gefinancierd worden. De coördinatiekosten (programmadirecteur en ondersteuning) worden uit publiek geld gefinancierd.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

- Ambtelijke ondersteuning is nodig bij het positioneren van de Programmdirecteur Regiomarketing.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

Mediawaarde (impact van een bericht in de media) geeft een indicatie van de opgeleverde PR. Dit kan al snel in de miljoenen euro's lopen. Verder worden de volgende resultaten verwacht:

- Betere zichtbaarheid van de streek als geheel.
- Bevordering van de werkgelegenheid in de streek.
- Aantrekkingskracht op bezoekers.
- Aantrekkingskracht op mensen die in de regio willen (komen) wonen.
- Nieuwe economische activiteiten doordat organisaties/ bedrijven gaan samenwerken.
- Aantrekkingskracht voor het vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Bijdrage aan betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
Programmadirecteur regiomarketing voor vier jaar	€ 480.000
Projectbudget regiomarketing	€ 300.000
Totaal	€ 780.000

PROJECTEIGENAAR

- Voor het projecteigenaarschap van regiomarketing wordt uitgegaan van een groeimodel. De programmadirecteur regiomarketing start onder aansturing van de Economic Board, maar valt onder de stichting promotie Duin- en Bollenstreek zodra de stichting aangeeft daar klaar voor te zijn en de Economic Board dit ook zo beoordeelt.

VERSNELLING HERSTRUCTURERING GREENPORT

DE GREENPORT ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ (GOM) HEEFT ALS DOEL HET REALISEREN VAN DE RUIMTELIJKE HERSTRUCTURERING VAN DE DUIN- EN BOLLENSTREEK.

Modernisering en herstructurering is economisch en ruimtelijk urgent. Het herstructureringspotentieel (aangeboden locaties) is aanzienlijk en zal de komende jaren verder toenemen. Versnelling van de herstructurering heeft echter grote economische (en ruimtelijke) voordelen. Voor het versnellen van het opruimen van verrommeling & versnippering en de herontwikkeling tot mooie productieve locaties, is geld nodig.

Deze businesscase beoogt het geld te genereren dat nodig is om versneld te kunnen herstructureren. Onder het motto “hoe eerder, hoe beter” willen we op korte termijn samen met grondeigenaren en ondernemers starten met kavelverbetering en herverkaveling.

DOELEN

- 1 Het creëren van toekomstbestendige kavelpromoties voor moderne teeltondernemingen.
- 2 Het op gang brengen van het proces van vrijwillige verkaveling en kavelverbetering door ondernemers en grondeigenaren te activeren.

ACTIVITEITEN

Een uitgebreide analyse uitvoeren van de herverkavelings- en verbeteringskansen, dat wil zeggen:

- Het ontwerpen van een (her)verkavelingsplan.
- Het selecteren van 100 ondernemers bij wie kansen liggen en het voeren van gesprekken met gebiedskenners.
- Gesprekken voeren en afspraken maken met ca. 75 ondernemers.
- Het maken van concrete verbeterproposities.
- Het feitelijk op gang helpen van kavelruiltrajecten en verbeter ingrepen.

Tevens wordt onderzocht of de zes gemeenten de GOM een risicodragend voorschot kunnen verlenen op toekomstige inkomsten uit bouwtitels, zodat er versneld investeringsgeld beschikbaar komen voor herstructurering.

COFINANCIERING

- Greenport Ontwikkelingsmaatschappij investeert zelf ca. 100 uren in deze businesscase. Alle investeringen die gemoed gaan met de kavelruil, worden door de ondernemers en grondeigenaren zelf opgebracht. De aanvraag voor deze businesscase betreft daarom aanjaaggeld of procesgeld, waarmee een kavelverbeteringsproces in gang wordt gezet dat vervolgens door de markt zelf VOLLEDIG wordt gefinancierd.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

- De ambitie is om 300 tot 400 ha teeltareaal te moderniseren.
- Hierdoor zal tevens 80 hectare extra te betelen oppervlak beschikbaar komen.
- Dit leidt tot een effectieve productiestijging op het verbeterde teeltareaal van 20% en dat levert € 2,3 miljoen extra op jaarbasis op.
- Door deze productiestijging neemt de werkgelegenheid naar verwachting toe met 17 fte.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

		Totaal
1	Kosten Stichting Kavelruil	€ 47.000
Totaal		€ 47.000

PROJECTEIGENAREN

- De directeur van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is projecteigenaar van deze businesscase.
- Stichting Kavelruil Zuid-Holland wordt door Greenport Ontwikkelingsmaatschappij ingeschakeld ter ondersteuning (expertise en ervaring).

ONDERNEMERSHUIS

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK IS VEELZIJDIG IN AL ZIJN FACETTEN. DAT IS IN DE STREEK ZOWEL AAN OVERHEIDS- ALS ONDERNEMERSZIJDE MERKBAAR. VEELZIJDIGHEID KAN OOK DE GEDAANTE AANNEMEN VAN VERSNIPPERING.

Het Ondernemershuis biedt daarom één duidelijk aanspreekpunt om aan gemeentelijke informatie te komen voor bedrijven in de streek. Hier ontmoeten grote en kleine ondernemers uit verschillende clusters, kennisinstellingen en overheid elkaar zodat zij samen de regio sterk kunnen maken. Het Ondernemershuis is behalve een netwerk, ook een zowel fysieke als virtuele locatie. Het maakt starters en nieuwe ondernemingen wegwijs in de netwerken van de Duin- en Bollenstreek. Hier is alle gemeentelijke en voor bedrijven relevante informatie voorhanden.

De gemeenten treden met het Ondernemershuis als één streek naar buiten. De onderlinge verbindingen leiden tot meer synergie en een economische impuls. Daarom leveren bedrijven 'in-kind' een bijdrage aan het Ondernemershuis.

DOELEN

- 1 Het versterken en vernieuwen van de economische clusters in de Duin- en Bollenstreek.
- 2 Het verhogen van tevredenheid onder ondernemers over de dienstverlening van de vijf gemeenten.
- 3 Het stimuleren van innovatie en economische groei in de streek.
- 4 Het stimuleren van effectief en efficiënt zaken doen en duurzaam ondernemen.

ACTIVITEITEN

- Het oprichten van een OndernemersloketPlus om aan netwerkvorming onder ondernemers te doen en om te zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers.
- Het aanstellen van een accountmanager die het OndernemersloketPlus bemant en van daaruit vragen beantwoordt van ondernemers.
- Het beter ontsluiten van informatie voor ondernemers, zowel digitaal als fysiek.
- Het ontwikkelen van een website met eventueel een evenementenkalender en vacature/stagebank en een telefoonnummer voor alle (startende) ondernemers in de Duin- en Bollenstreek.
- Het houden van regulier overleg tussen de medewerkers van het OndernemersloketPlus, beleidsmedewerkers en beleidsfunctionarissen van de Duin- en Bollengemeenten.
- Het houden van regulier overleg met de overkoepelende bedrijvenvereniging Bedrijfsleven Bollenstreek.
- Het houden van bedrijfsbezoeken en faciliteren van matches tussen organisaties.
- Het houden van zes crossectorale bijeenkomsten per jaar.
- Het oprichten van een revolverend fonds om startende en innovatieve ondernemers te voorzien van leningen en garanties. Dit fonds valt direct onder de Economic Board.

COFINANCIERING

- Er is een cofinancieringsambitie afgesproken van € 65.000 uit andere middelen. Deze cofinanciering kan cash of in-kind geleverd worden. De Economic Board kan cofinancieringseisen aan de voorkant vastleggen, voor het uitkeren van de budgetten voor deze businesscase. Partners hebben aangegeven te willen investeren in het organiseren en/of aanbieden van workshops, beschikbaar stellen van spreekuur ruimte/ werkruimte en willen hun verantwoordelijkheid nemen in het actueel houden van de website.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

- In deze businesscase wordt ambtelijke ondersteuning gevraagd. De projecteigenaar en gemeenten gaan met elkaar in gesprek over de omvang, plek en inhoud van deze ondersteuning.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

- Alle Duin- en Bollenstreek gemeenten in de landelijke top 100 van MKB vriendelijke gemeenten in 2030.
- Een score van 8 in het ondernemerstevredenheids-onderzoek in 2030.
- Zes crossectorale bijeenkomsten die leiden tot tien matches tussen bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en/of intermediairs via deze bijeenkomsten.

DAARMEE DRAAGT DEZE BUSINESSCASE BIJ AAN:

- 5% meer starters in de Duin- en Bollenstreek in 2030 ten opzichte van 2021.
- 6% meer arbeidsplaatsen in de Duin- en Bollenstreek in 2030 ten opzichte van 2018.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

	Totaal
1 Accountmanager	€ 320.000
2 Crossectorale bijeenkomsten	€ 18.000
3 Huur werkplekken	€ 16.000
4 Communicatie en website	€ 30.000
5 Out of pocket	€ 26.000
6 Fonds voor startende en innovatieve ondernemers	€ 631.000*
Totaal	€ 1.041.000

*Omdat het een revolverend fonds betreft, gaat het hier om een uitgave die op termijn ook weer terug vloeit.

PROJECTEIGENAAR

- Bedrijfsleven Bollenstreek heeft aangegeven projecteigenaar voor deze businesscase te willen worden. De vijf gemeenten maken daarover nadere afspraken met Bedrijfsleven Bollenstreek.

VERBETEREN BEREIKBAARHEID

GOEDE BEREIKBAARHEID IS VAN GROOT BELANG VOOR DE DUIN- EN BOLLENSTREEK. MET DE WONINGBOUWOPGAVE KOMEN DE WEGEN EN HET OPENBAAR VERVOER IN DE STREEK NOG MEER ONDER DRUK TE STAAN.

De primaire verantwoordelijkheid voor grotere infrastructurele projecten ligt bij rijk en provincie(s). Door de gezamenlijke inzet binnen Holland Rijnland, met het Regionaal Investeringsfonds (RIF) als belangrijk instrument, hebben de samenwerkende gemeenten de afgelopen jaren niettemin een nadrukkelijke agenderende en activerende rol kunnen spelen. Diverse maatregelen om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid te verbeteren zijn inmiddels in uitvoering of gerealiseerd. Andere projecten, zoals de Noordelijke Ontsluiting Greenport, blijken meer tijd en onderzoek te vergen dan eerder was ingeschat, mede om tot een goede onderbouwing en voldoende draagvlak voor de te maken keuzes te komen.

WERKZAAMHEDEN PROJECTGROEP

De projectgroep Verbeteren Bereikbaarheid heeft geconstateerd dat met alle toegevoegde varianten in de MER Duinpolderweg het verbeteren van de oost-west verbindingen onderwerp is van uitgebreide studies in opdracht van de provincies, en dat door de inzet van een adviesgroep hiervoor een breder draagvlak is ontstaan. De resultaten van dit proces worden met veel belangstelling afgewacht.

Vanuit de projectgroep is vanaf het najaar van 2016 actief bijgedragen aan de knelpuntenanalyse die in opdracht van Holland Rijnland is uitgevoerd. De rapportage "Trends en Knelpunten Holland Rijnland" met als ondertitel "Op weg naar een mobiliteitsagenda" is in het voorjaar van 2017 vastgesteld door het DB van Holland Rijnland. Op basis hiervan zijn binnen Holland Rijnland diverse uitvoeringslijnen, onderverdeeld naar modaliteit, opgesteld. Deze zullen de komende tijd verder worden uitgewerkt. Aanvullend op de regionale knelpuntenanalyse

heeft de projectgroep lokale knelpunten in kaart gebracht. De projectgroep heeft besproken welke knelpunten en opgaven er na uitvoering van diverse lopende projecten resteren, en welke mogelijkheden er zijn om de invloed van de Duin- en Bollenstreek op (boven)regionale projecten te versterken. Uit de inventarisatie blijkt dat veel knelpunten in de Bollenstreek al zijn opgenomen in lopende studies en projecten. Er is daarnaast nadrukkelijk gekeken welke rol de gemeente zelf als wegbeheerder kan spelen om lokale knelpunten op te lossen en de bereikbaarheid van de dorpen te verbeteren.

COFINANCIERING

➤ In het Regionaal Investeringsfonds (RIF) van Holland Rijnland zijn door de gemeenten in de Leidse Regio en de Duin- en Bollenstreek middelen bijeen gebracht, onder andere om met cofinanciering investeringen van hogere overheden in infrastructuur en openbaar vervoer te bevorderen. De middelen die beschikbaar zijn voor de Noordelijke Ontsluiting Greenport zijn voor een substantieel deel nog niet definitief besteed. Om invloed uit te oefenen op de inzet van deze regionale middelen is een sterke betrokkenheid vanuit de Duin- en Bollenstreek bij Holland Rijnland en de stuurgroep POG noodzakelijk.

GEVRAAGDE INZET VAN GEMEENTEN

➤ Actieve inbreng en betrokkenheid bij (boven)regionale projecten, waarbij de belangen van de Duin- en Bollenstreek zoveel mogelijk onderling afgestemd en gezamenlijk ingebracht worden. Als wegbeheerder aandacht voor de lokale knelpunten en bij (her)inrichting van de openbare ruimte alertheid op goede doorstromingsmogelijkheden voor het openbaar vervoer. Er dient bij de gemeenten voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar te zijn om de gewenste actieve betrokkenheid bij (boven)regionale projecten te kunnen garanderen.

PROJECTEIGENAAR

- De gemeentelijke portefeuillehouders verkeer en vervoer/openbare ruimte.
- Primaire verantwoordelijkheid voor (boven)regionale projecten ligt bij Holland Rijnland en de provincie(s).

ACTIVITEITEN 1

- Openbaar Vervoer: de gemeenten binnen Holland Rijnland werken samen met Midden Holland aan een nieuwe OV-visie, om een gedegen inbreng te kunnen leveren voor de nieuwe OV-concessie. Op aandringen van de Duin- en Bollenstreek zal hierbij de ketenmobiliteit en het beter benutten van de potentie van de treinstations nadrukkelijk aandacht krijgen. De inbreng vanuit ons deel van de regio wordt gecoördineerd vanuit de gemeente Teylingen.
- Oost-west verbindingen: de komende tijd zullen de resultaten van de onderzoeken beschikbaar komen die in het kader van de MER Duinpolderweg in opdracht van Noord- en Zuid-Holland zijn uitgevoerd. Het staat buiten kijf dat de betrokkenheid vanuit de Duin- en Bollenstreek bij het wegen van deze onderzoeksresultaten onmisbaar is. Dit vergt een goede ambtelijke en bestuurlijke afstemming en coördinatie, in beginsel via de stuurgroep Programma Ontsluiting Greenport (POG). Daarbij is uiteraard ook de samenhang met de Rijnlandroute en keuzes rondom de Noordelijke Randweg Rijnsburg belangrijk.
- Bij de vaststelling van de Samenwerkingsagenda in het kader van de Bereikbaarheidsstudie Grensstreek Noord- en Zuid-Holland is een maatregelenpakket opgesteld om bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen in het middengebied van de Duin- en Bollenstreek aan te pakken. Naast reeds uitgevoerde maatregelen in de N443 en N444 wordt momenteel de Nagelbrug en een deel N444 in Voorhout gereconstrueerd. Met de aanleg van de Noordelijke randweg Voorhout wordt in 2018 gestart. Daarnaast worden knelpunten zoals de ringvaartbruggen in Lisse en Hillegom en de rotondes in de N443 en N208 bij Sassenheim in lopende regionale studies van de Duinpolderweg en HOV Noordwijk – Schiphol onderzocht en uitgevoerd.
- Fietspadennetwerk: mede door de sterke opmars van de elektrische fiets neemt het fietsgebruik verder toe. Voor zowel forenzen als recreanten zijn directe, snelle en veilige fietsverbindingen nodig. De Bollenstreek leent zich uitstekend om de fiets te gebruiken. Hiervoor zijn naast aanwezige noord-zuid verbindingen meer en veiligere oost-west fietsverbindingen noodzakelijk. Het optimaliseren van het fietsnetwerk, ook naar de stations, vraagt blijvende aandacht van de gemeenten. In de uitvoeringslijnen voortkomend uit de "Trends en Knelpunten Holland Rijnland" is het aanwijzen van een regionaal snelfietsnetwerk en het formuleren van kwaliteitseisen voor (snel)fietspaden opgenomen. De gemeente Katwijk coördineert de inbreng vanuit ons deel van de regio.

ACTIVITEITEN 2

- Lokale knelpunten en doorstroming openbaar vervoer: de door de projectgroep geïnventariseerde lokale knelpunten zullen door de gemeenten in hun rol als wegbeheerder en inrichter van de openbare ruimte worden opgepakt. Daarbij is het van belang om verkeersveiligheidsmaatregelen zodanig te kiezen en vorm te geven dat de doorstroming van het openbaar vervoer en hulpdiensten niet wordt aangetast. Waar mogelijk worden maatregelen genomen om de doorstroming te verbeteren.

ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

IN DE DUIN- EN BOLLENSTREEK BLIJFT DE HUIDIGE INSTROOM IN BEDRIJVEN VANUIT RELEVANTE OPLEIDINGSRICHTINGEN ACHTER BIJ DE BEHOEFTE OP DE ARBEIDSMARKT.

Dat is met name zo in de sectoren Technologie (inclusief Space), Zorg & Welzijn en Greenport. Ook zijn er relatief weinig onderwijsinstellingen fysiek in de Duin- en Bollenstreek aanwezig die aansluiten op de sterk vertegenwoordigde arbeidsmarktsectoren. Ondernemers doen nu een appèl op de faciliterende rol van de overheid om kennis, onderwijs, onderzoek en ondernemerschap weer optimaal met elkaar in verbinding te stellen, zowel voor het hoger als voor het middelbaar onderwijs. Dat bevordert het ondernemings-, innovatie- en vestigingsklimaat. Het helpt bij het vinden van het juiste personeel, het beter aansluiten van het onderwijs bij de bedrijven in de streek, het zorgen dat mensen graag in de streek aan het werk gaan en om studenten geïnteresseerd te krijgen om hier te komen werken. De businesscase Onderwijs en Arbeidsmarkt voorziet daarin. Dat levert een concurrentievoordeel op voor bedrijven in de regio en houdt de economie van de streek daarmee vitaal.

DOELEN

- 1 Door middel van de businesscase Onderwijs en Arbeidsmarkt wordt getracht om de werkgelegenheid te vergroten.
- 2 Voldoende en goed gekwalificeerd personeel realiseren voor alle bedrijven in de vier sectoren van de Economische Agenda van de Duin- en Bollenstreek.
- 3 Het vergroten van de instroom in bedrijven vanuit relevante opleidingen en aantrekken van talent om de vervangingsvraag en uitbreidingsvraag op te kunnen vangen.
- 4 Het vergroten/bevorderen van duurzame inzetbaarheid van medewerkers.
- 5 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en MBO vroegtijdig kennis laten maken met sectoren in de Duin- en Bollenstreek om zodoende de instroom in de opleidingen op langere termijn te vergroten en waarborgen.

ACTIVITEITEN

In de businesscase Onderwijs en Arbeidsmarkt ligt de nadruk op sectoroverstijgende activiteiten en programma's, omdat er in de sectoren al investeringen plaatsvinden op dit thema. Activiteiten binnen deze businesscase omvatten in ieder geval: Het aanstellen van een overkoepelende accountmanager voor Onderwijs en Arbeidsmarkt die:

- Als spil fungeert tussen onderwijs, ondernemers en overheid. De accountmanager heeft als taak om initiatieven vanuit het onderwijs of ondernemers te ondersteunen/faciliteren.
- Een sectoroverstijgende banenmarkt voor de streek opzet en ontwikkelt.
- Een kennismakingsprogramma voor basisscholen en voortgezet onderwijs ontwikkelt met sectoren/bedrijven uit de streek (Professional meets Talent).
- De verbinding legt met het servicepunt Werk van de gemeenten (SPW) en het SPW ondersteunt bij het leggen van contacten met ondernemers.

Het versterken van het Groene Onderwijscentrum, als initiatief op het gebied van Onderwijs en Arbeidsmarkt van de sector Greenport, door:

- Het bieden van extra capaciteit voor het afleggen van bedrijfsbezoeken en informeren van ondernemers.
- Het uitrollen van het GO Natuurtalent concept in de streek via het Groene Onderwijscentrum.

COFINANCIERING

- Het Groene Onderwijscentrum heeft een programma van € 4,85 miljoen voor vier jaar, waar vanuit de Economische Agenda aan wordt bijgedragen.
- Daarnaast kan de Economic Board besluiten cofinancieringseisen aan de voorkant te stellen, voordat het budget aan de projecteigenaar van deze businesscase beschikbaar wordt gesteld.

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

- Ambtelijke ondersteuning is gevraagd van Economische Zaken. Daarbij is er nauwe ambtelijke betrokkenheid vanuit participatie en onderwijs.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

- In 2021 zijn er 80 nieuwe ingevulde vacatures/leerwerkplekken in de Duin- en Bollentreek in de vier sectoren.
- In 2021 zijn er 80 participerende bedrijven op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt.
- In 2021 hebben minstens 20 bedrijven een samenwerkingsovereenkomst met het Groene Onderwijscentrum ondertekend.

DAARMEE DRAAGT DEZE BUSINESSCASE BIJ AAN:

- 5% meer ingevulde (openstaande) vacatures in de sectoren van de Duin- en Bollenstreek in 2030.
- Een hoger percentage schoolverlaters dat werk vindt in de vier speerpuntsectoren in de streek in 2030.
- Onderwijsprogramma's sluiten beter aan bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt in de sector.
- Flexibilisering van het aanbod op de arbeidsmarkt om participatie van (bijna) iedereen mogelijk te maken.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

		Totaal
1	Accountmanagement	€ 240.000
2	Ondersteuning Groen Onderwijscentrum	€ 160.000
Totaal		€ 400.000

PROJECTEIGENAAR

- Het Wellantcollege is projecteigenaar van het deelproject in de businesscase dat betrekking heeft op het ondersteunen van het Groene Onderwijscentrum.
- Ook voor het overige deel van de businesscase wordt bij voorkeur een onderwijsinstelling gevonden voor het projecteigenaarschap. De Economic Board krijgt tot taak om een geschikte projecteigenaar te vinden.

GEMEENTE
HILLEGOM

LISSE

Gemeente
NOORDWIJK

Gemeente
Noordwijkerhout

Gemeente
TEYLINGEN

BEDRIJFSLEVEN
BOLLENSTREEK

UNMANNED VALLEY

INTELLIGENTE ROBOTS OF ZOGENAAMDE UNMANNED SYSTEMS SPELEN EEN STEEDS BELANGRIJKERE ROL IN ONZE ECONOMIE EN SAMENLEVING. NEDERLANDSE BEDRIJVEN EN ONDERZOEKINSTELLINGEN SPELEN EEN GROTE ROL IN DEZE REVOLUTIE.

De keten is groot: die loopt van de ontwikkelaar van composieten en de maker van chips via de fabrikant, via software ontwikkelaars en bedrijven die kunstmatige intelligentie toevoegen of een service leveren op het platform, naar de eindgebruikers. Al deze partijen willen hun innovaties en technologieën testen. Liefst in de buurt van relevante fabrikanten, toeleveranciers, ontwikkelaars en onderzoeksinstituten.

Dat kan op Vliegveld Valkenburg. Het is de enige locatie in de Randstad die voldoende ruimte biedt voor testen en naar verwachting in de toekomst ook voor langere afstanden boven de Noordzee. Hier is de benodigde infrastructuur voor vestiging, in een omgeving met aantrekkelijke

steden voor vestiging van werknemers en hoogwaardige kennisinfrastructuur (zoals TU Delft, ESTEC). Dit test- en ontwikkelcenter op het gebied van drones en sensorbased technology kan uitgroeien tot een 'Unmanned Valley' met ca. 2.000 hoogwaardige banen. Dat draagt direct bij aan de economische ontwikkeling van onze regio. Het vormt bovendien een strategische aanvulling op het space-cluster.

DOELEN

- 1 Van Unmanned Valley een creatief en inspirerend 'entrepreneurial ecosystem' maken met internationale allure en aantrekkingskracht voor bedrijven en kennisinstellingen in de Unmanned-sector.
- 2 Voor bedrijven en kennisinstellingen in de Unmanned-sector adequate kantoren, bedrijfsruimten, voorzieningen en testmogelijkheden bieden.

ACTIVITEITEN

RUIMTELIJK FACILITEREN:

- Het ruimtelijk mogelijk maken van een testcentrum voor drones en andere onbemande toepassingen door het aanvragen van een luchthavenregeling.

CREEËREN ECOSYSTEEM

- Om een ecosysteem te creëren voor bedrijven en instellingen in de Unmanned sector wordt een start up programma ontwikkeld in samenwerking met partners in de regio. Ook wordt de aansluiting gezocht met onderwijs en kennisinstellingen in de regio zoals TU Delft, Universiteit Leiden en ESA-Estec. Tevens worden er projecten opgezet die de bedrijfs- en clusterontwikkeling zullen stimuleren zoals 'Smart Beach' en 'Smart Farming'.

FACILITEITEN EN VOORZIENINGEN

- De testbox voor drones en onbemande toepassing wordt ingericht. Daarbij is aandacht voor airspace-safetymanagement. Ook het Businesspark voor Unmanned Valley wordt verder uitgebreid. Daarbij is er ruimte voor aantrekkelijke bedrijfshuisvesting, horeca en een gezamenlijke makerspace.

MARKETING, ACQUISITIE EN COMMUNICATIE

- Voor Unmanned Valley zal een marketing- en acquisitieplan worden opgesteld waarin aandacht is voor de positionering van Unmanned Valley en de acquisitie van specifieke bedrijven en instellingen die het cluster zullen versterken.

COFINANCIERING

- Unmanned Valley kan als belangrijk regionaal project mogelijk rekenen op cofinanciering van het RVB, regionale overheden en samenwerkingsverbanden zoals PZH, HR, EO71 en MRDH. Daarnaast zijn er bijdragen mogelijk van kennisinstellingen en maakt Unmanned Valley kans op EFRO-subsidies (voor een EFRO-subsidie is reeds een traject opgestart).

GEVRAAGDE ONDERSTEUNING VAN GEMEENTEN

De gemeente Katwijk is trekker en financier van deze businesscase. De andere gemeenten ondersteunen dit project door bestaande initiatieven (zoals het Space cluster) goed aan te laten sluiten op de ontwikkeling van dit cluster. Daarmee wordt de economische ontwikkeling van de regio gestimuleerd en het vestigingsklimaat versterkt.

VERWACHTE RESULTATEN BUSINESSCASE

UNMANNED VALLEY GEEFT EEN ECONOMISCHE IMPULS AAN DE REGIO. DAARMEE DRAAGT DEZE BUSINESSCASE BIJ AAN:

Het verhogen van de werkgelegenheid in de regio met 6% in 2030.

Doorgroei van Unmanned Valley naar 100 bedrijven, 2000 banen in 2035.

FINANCIERING 2018 T/M 2021

		Totaal
1	Unmanned Valley	€ 500.000
Totaal		€ 500.000

PROJECTEIGENAREN

- De stichting Unmanned Valley in oprichting is op termijn de beoogde projecteigenaar voor deze businesscase. Tot de oprichting van deze stichting, zal de portefeuillehouder Economische Zaken van de gemeente Katwijk als projecteigenaar optreden.

GEMEENTE
HILLEGOM

LISSE

Gemeente
NOORDWIJK

Gemeente
Noordwijkerhout

Gemeente
TEYLINGEN

BEDRIJFSLEVEN
BOLLENSTREEK

Katwijk

